

ТИПОЛОГІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ

Л. С. Шевченко,

доктор економічних наук, професор

*Національного університету «Юридична
академія України імені Ярослава Мудрого»*

У статті досліджено зміст понять «інноваційна діяльність» та «інновація» стосовно освітньої сфери. Розмежовано освітні інновації (педагогічні, освітньо-технологічні, науково-методичні) та інновації в освіті (науково-технологічні, інфраструктурні, економічні, соціальні, юридичні, управлінські). Охарактеризовано їх форми та умови впровадження. Розкрито сутність інноваційної освіти.

***Ключові слова:** вища освіта, університет, інноваційна діяльність, освітні інновації, інновації в освіті, інноваційна освіта, управління інноваціями в освіті.*

Постановка проблеми. Провідні країни світу у своєму розвитку дедалі більше просуваються до інноваційного суспільства. Головним інноваційним ресурсом суспільства стають знання, а його основним постачальником – сфера вищої освіти. Набувають актуальності інноваційна діяльність та інноваційний розвиток університетів: формування їх інноваційної інфраструктури, організація університетами малих наукоємних підприємств, підготовка кадрів для інноваційної діяльності та випуск фахівців за інноваційною моделлю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У такому контексті проблему аналізують українські та російські вчені Н. А. Азьмук, О. О. Василець, В. П. Ващенко, В. О. Жукова, М. С. Каллас, Г. П. Клімова, С. В. Кортов, О. О. Крейдер, О. О. Латуха, Г. І. Мальцева, О. С. Марченко,

М. С. Мотишина, Т. Є. Мжачих, Т. Г. Проценко, Є. Н. Черемісіна,
І. П. Черная, О. Г. Шарипа та ін.

Формулювання цілей. Мета статті – систематизувати інновації в освітній сфері та запропонувати напрями їх використання в діяльності вищих навчальних закладів.

Виклад основного матеріалу. Інноваційна діяльність університету спрямовується на створення і освоєння інновацій, тобто оновлення освітніх продуктів і послуг, форм і технологій навчання на різних етапах інноваційного процесу (від появи ідеї або нової технології до її ринкової реалізації) в освітній і науковій сферах, а також післядипломній професійній освіті, що забезпечує необхідну економічну і (або) суспільну вигоду.

Можна погодитися з О. О. Латухою стосовно доцільності виокремлення трьох видів інноваційної діяльності ВНЗ: 1) діяльності зі створення інновацій: виконання фундаментальних і прикладних наукових досліджень, розвитку власної інфраструктури нововведень, виведення на ринок результатів власної дослідницької діяльності, розробки і реалізації комплексних проектів і програм інноваційного розвитку; 2) навчання інноваційній діяльності викладачів, наукових працівників, аспірантів, докторантів, здобувачів, студентів – як фактор відтворення інноваційних кадрів, що має важливе значення в умовах формування економіки знань; 3) власне освітньої діяльності як традиційного напрямку діяльності ВНЗ, доповненого в умовах ринкової економіки створенням різного роду курсів підвищення кваліфікації, проведенням семінарів-тренінгів, «круглих столів» з проблем розвитку галузі тощо [1, с. 10-23].

Стосовно сфери вищої освіти варто розрізняти поняття «освітні інновації» та «інновації в освіті».

Під *освітніми інноваціями* розуміють будь-яку цільову діяльність, організаційне рішення, систему, процедуру чи метод здійснення освітньої діяльності, які суттєво відрізняються від усталеної практики і вперше

використовуються в даній організації та спрямовані на підвищення рівня ефективності функціонування та розвитку організації в умовах конкуренції.

Освітні інновації охоплюють:

1) *педагогічні інновації*: зміну стиля педагогічної діяльності та організації навчально-пізнавального процесу; запровадження інноваційних моделей навчання. Останні перетворюють характер освіти щодо таких її сутнісно та інструментально важливих характеристик, як цільова організація; характер взаємодії викладача зі студентами та їх позиції в ході процесу навчання; ефективна організація навчального процесу, зокрема, з використанням сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій тощо (табл. 1) [2];

Таблиця 1.

Порівняльна характеристика інноваційних моделей навчання [3; 4]

Інноваційні моделі навчання	Ключові особливості	Характеристика традиційної моделі, що розвивається
Контекстне навчання	Інтеграція різних видів діяльності студентів: навчальної, наукової, практичної. Створення умов, максимально наближених до реальних	Збільшення частки практичної роботи студента (з акцентом на прикладну)
Імітаційне навчання	Використання ігрових та імітаційних форм навчання	Збільшення частки активних методів навчання (імітації та імітаційних ігор)
Проблемне навчання	Ініціювання самостійного пошуку студентом знань через проблематизацію викладачем навчального матеріалу	Зміна характеру навчального завдання і навчальної праці (з репродуктивної на продуктивну, творчу)
Модульне навчання	Зміст навчального матеріалу жорстко структурується з метою його максимально повного засвоєння, з обов'язковими блоками вправ і	Специфічна організація навчального процесу в найбільш зрозумілому для студента виді

	контролю щодо кожного фрагмента	
Повне засвоєння знань	Розроблення варіантів досягнення навчальних результатів (на основі змін параметрів умов навчання) для учнів із різними здібностями	Увага на фіксації результатів навчання
Дистанційне навчання	Широкий доступ до освітніх ресурсів, максимально опосередкована роль викладача і самостійна й автономна роль студента	Використання нових інформаційно-комунікаційних засобів і технологій

2) *науково-методичні інновації*: оновлення змісту освітніх програм відповідно до найкращих вітчизняних та зарубіжних аналогів; запровадження інноваційних курсів; створення сучасного контенту навчально-методичних матеріалів (нових підручників та навчальних посібників, науково-методичного та програмного забезпечення);

3) *освітньо-технологічні інновації*: використання нових або вдосконалених технологій навчання (наприклад, дистанційного чи телевізійно-супутникового мережевого навчання, Інтернет-технологій, проектно-організованих технологій тощо); забезпечення студентам і викладачам доступу до електронних бібліотек; створення АСУ навчальним процесом та університетської інформаційної системи.

У більшості випадків освітні інновації є такими, що стимульовані споживачами освітніх послуг. Частина з них належить до інновацій, орієнтованих на задоволення наявної потреби, як-от: гармонізація освітніх і професійних стандартів, залучення представників професійних співтовариств до розробки освітніх програм ВНЗ; участь практиків у навчальному процесі та спільних наукових дослідженнях; розробка інноваційних освітніх програм

за новими напрямками і спеціальностями підготовки [5]. У сфері юридичної освіти такими інноваціями, наприклад, можуть уважатися: а) уведення до навчальних планів курсів, які дають право на комбіновано інтегральний ступінь (право й управління; право й економіка; право і соціологія; право і політологія; право і психологія; право і журналістика тощо), що практикується в університетах США, Великої Британії і Росії; б) запровадження дуальних програм навчання – комбінацій двох програм, кожна з яких відповідає одній конкретній спеціальності і ступеню, що є важливою складовою траєкторії індивідуального навчання. Завдяки спеціально складеному навчальному плану студент може водночас здобувати дві освіти [6]. Найбільш перспективними в цьому плані є відносини між правом та економікою.

Окремі інновації спрямовані на формування та задоволення нових потреб. У постіндустріальному суспільстві, скажімо, на зміну класичним лекційно-семінарським заняттям приходять сучасні проектні, дискусійні, пошукові формати з високим ступенем самостійності та активності студентів, а також нові когнітивні інститути: дослідницькі мережі, віртуальні лабораторії, які гнучко організують ресурси різних інституцій (університетів, НДІ, промислових лабораторій тощо) для реалізації проривних проектів у сфері науки і технологій. Найближчим часом прогнозується розробка і застосування в навчальному процесі електронних пристроїв пам'яті, інтегрованих із людським мозком; фармакологічних препаратів, стимулюючих мозкову діяльність; універсальних voice translators, що знімають проблему мовного бар'єру; тримірних електронних стимуляторів, що дають можливість навчати складних маніпуляційних дій [7].

Освітні інновації становлять сутність інноваційної освіти. Економісти-практики вбачають її призначення у створенні оптимального і стійкого навчально-організаційного, науково-методичного і нормативно-адміністративного середовища, що забезпечує підтримку інноваційних підходів до освітнього процесу, які орієнтовані на інтеграцію науково-

освітнього потенціалу ВНЗ і галузевої економічної науки та встановлення партнерських відносин із роботодавцями. Таке розуміння інноваційного розвитку дає можливість університетам реалізувати нові підходи до вибору стратегічних цілей, виходячи не тільки з власних інтересів, а й з інтересів насамперед споживачів продуктів системи інноваційної освіти: суспільства, держави, співробітників, студентів тощо [8; 9, с. 35].

На думку філософів і соціологів, інноваційна освіта є цілеспрямованим процесом виховання та інноваційного навчання людини, має сприяти розвитку її творчих здібностей, навичок самонавчання, тобто формувати її інтелектуальний капітал. Освіта повинна навчати пізнавати реальність і водночас створювати її, не пристосовуватися до об'єктивних змін, а випереджати їх, формуючи дедалі нові трансформації. Основним стає не так нагромадження знань, як здатність знаходити й аналізувати інформацію, виділяти ключову проблему і переносити отримані раніше знання на нову ситуацію [10]. «Кінцевий результат інноваційної освіти, – пише В. П. Ващенко, – виявлення і розвиток у того, хто навчається, здатності бачити те, чого інші не бачать, усвідомлювати побачене, маючи потенційну можливість створення чогось нового, шукати шляхи породження цього нового не новизни ради, а для подолання тих чи інших деструктивних процесів та їх наслідків. Саме в такому контексті прагнення до оновлення повинно сприйматися як рушійна сила інновацій» [11].

Інновації в освіті є більш широким поняттям, ніж освітні інновації. Окрім останніх, вони охоплюють науково-технологічні, інфраструктурні, економічні, соціальні, юридичні, управлінські та інші інновації.

Науково-технологічні інновації – це результати наукових досліджень і розробок, що мають форму об'єктів інтелектуальної власності і передаються для впровадження і застосування у виробництві. Такі інновації потребують тісної інтеграції ВНЗ із науково-промисловим комплексом та використання матеріальної бази підприємств для свого впровадження. Важливою умовою їх виникнення є наявність інноваційної інфраструктури в регіоні та самому

університеті. Головними суб'єктами науково-технологічних інновацій у розвинених країнах є підприємницькі університети, які не просто взаємодіють із промисловістю, а здатні комерціалізувати результати своєї наукової діяльності (інтелектуальну власність), тобто заробити прибуток і залучити додаткові фінансові ресурси. Досвід США вказує на дві моделі функціонування таких університетів [12]: 1) університет-підприємець, кафедри й факультети якого пропонують ринку нові науково-навчальні продукти; 2) університет підприємницький за результатом, який надає можливість викладачам, студентам і випускникам виходити на глобальні ринки із заснованими ними інноваційними компаніями. Наприклад, університети Стенфорда і Берклі (штат Каліфорнія), виконуючи замовлення з боку великих корпорацій і Пентагона, фактично створили світовий центр високих технологій, відомий як «Кремнієва долина». Поява багатьох нових галузей економіки в другій половині ХХ століття стала наслідком великих відкриттів, зроблених саме в підприємницьких університетах (табл. 2).

Таблиця 2.

Вплив технологій на виникнення нових галузей [13]

Період	Нова технологія	Університет, у якому було розроблено технологію	Галузь, яка виникла на базі нової технології
1940-і роки	Електронний калькулятор	Університет Пенсільванії (США)	Виробництво комп'ютерів
1960-ті роки	Оптичні волокна	Массачусетський технологічний інститут (США)	Телекомунікації
1970-ті роки	Вегетативне розмноження (клонування) ДНК	Стенфордський університет (США)	Біотехнології
1980-ті роки	Суперкомп'ютери	Університет Іллінойсу (США)	Інтернет

Багато хто з дослідників уже ставить питання про створення університетів четвертого покоління – мультіверситетів, трансуніверситетів.

Прообрази цих віртуальних університетів уже є у світі (наприклад, Всесвітній ядерний університет). Їх місія – освіта людей, підготовка транспрофесіоналів, здатних жити і працювати в глобальній творчій цивілізації, згідно з імперативами сумісно-творчої діяльності: єдність індивідуальної, соціальної, культурної, моральної і духовної творчості [14].

Реалізація науково-технологічних інновацій потребує *інфраструктурних інновацій* вищої школи. Управління інноваційними проектами університетів не можливе без створення інноваційно-активних підрозділів самих ВНЗ (кафедр, центрів, інститутів, лабораторій), які б забезпечували трансфер технологій та інтелектуальної власності. Крім того, університети повинні брати участь у формуванні мережі малих підприємств наукоємного бізнесу, високотехнологічних кластерів реального сектору економіки на рівні регіону і національної економіки, наукових, дослідницьких парків, технопарків, бізнес-інкубаторів. Актуальною залишається і робота з розвитку законодавчої, фінансової, матеріально-технічної бази інноваційної діяльності університетів.

В умовах поглиблення ринкових відносин у сфері освіти особливої актуальності набули *економічні інновації*. У розвинених країнах більшість із них стосуються диверсифікації джерел фінансування ВНЗ, залучення приватних інвестицій, створення фондів цільового капіталу. Найбільш цікавими для практики вітчизняних університетів можуть стати такі інновації:

- ваучерна освіта як максимальна наближена до фінансування, орієнтованого на попит і внутрішні потреби ВНЗ, але здійснюваного безпосередньо споживачами освітніх послуг. У 80-ті рр. її запровадили у Великій Британії, країнах Латинської Америки, частково у США. У Великій Британії ваучери зараз використовують у системі початкової і середньої освіти, а в деяких штатах США – у системі середньої та вищої професійної освіти;

- довгострокове залучення фінансових пожертвувань від випускників, індивідуальних і корпоративних донорів з метою створення ендаументів – фондів цільового капіталу, що використовуються ВНЗ на суспільно значущі цілі. Значні пожертвування ще в ХІХ ст. одержували такі університети США, як Гарвард, Єль, Принстон, Колумбія, Дартмут. Провідним промисловцям і бізнесменам зобов'язані своїм зростанням великі католицькі університети США, серед яких Нотр Дам, Бостон Коледж, Фордгам, Джорджтаун та інші. У Росії свої ендаументи мають багато ВНЗ Москви і Санкт-Петербурга, Томський державний університет;

- випуск облігацій, до якого у 2010 р. звернувся Кембриджський університет (Велика Британія), уперше за 800 років не знайшовши іншого шляху фінансування університетського містечка, музейних та освітніх центрів (400 млн ф. ст.). Шляхом випуску облігацій під час нинішньої економічної кризи пішли Гарвардський та Принстонський університети США, залучивши \$2,5 млрд і \$1 млрд відповідно;

- корпоратизація і приватизація державних університетів; розвиток непрофільної діяльності; запровадження нових інструментів державного управління бюджетами університетів із використанням грантів, позик, що повертаються умовно, гарантій та страхування, механізмів пайової участі.

До *соціальних інновацій* відносять соціальну підтримку студентів і викладачів ВНЗ; створення безпечних умов навчання та позанавчальної діяльності студентів, формування соціально відповідального ВНЗ. Від останнього очікують забезпечення сучасної якості вищої освіти; відповідності знань та здобутих студентами навичок попиту на ринку праці; суспільно корисної діяльності студентів ВНЗ як майбутніх спеціалістів. На наш погляд, університет (ВНЗ) буде прагнути соціальної відповідальності, якщо суспільство запровадить постійний громадський контроль за його діяльністю у формі звітування про свої дії і вчинки, реалізацію місії і цілей. У західних країнах одним із перших соціальних звітів став маніфест Чиказького університету «Report on the University's Role in Political and Social Action»

(1967 р.). Каліфорнійський університет Берклі тривалий час випускає спеціальний бюлетень для громадськості «A Newsletter for Neighbors of the University of California», у якому обґрунтовується соціальна й економічна корисність ВНЗ для суспільства, вплив університету на життя місцевого ком'юніті. У РФ перший соціальний звіт подав Владивостоцький державний університет економіки й сервісу в 2005-2006 рр. В Україні така інноваційна форма взаємодії ВНЗ із громадськістю могла б сприяти формуванню позитивного іміджу та зміцненню ділової репутації ВНЗ, залученню інвестицій, покращенню позицій вітчизняних ВНЗ у міжнародному освітньому середовищі.

До *юридичних інновацій* дослідники відносять перехід на нову організаційно-правову форму – автономну освітню установу, а також ініціативну діяльність ВНЗ із напрацювання пропозицій щодо удосконалення освітнього законодавства [5, с. 11].

Упровадження інновацій у діяльність ВНЗ є достатньо складним процесом. Воно має здійснюватися на стратегічному та оперативному рівнях. Стратегічний менеджмент інновацій в освіті повинен спрямовуватися на підвищення цінності освітніх послуг, формування нових освітніх послуг і нових ринків (груп споживачів), зайняття лідируючих позицій у своїй сфері. Актуальними напрямками стратегічної діяльності українських ВНЗ можна вважати: створення сучасної системи безперервної професійної освіти, у тому числі перепідготовки й підвищення кваліфікації кадрів, післядипломного навчання випускників ВНЗ; підготовку за програмами подвійних дипломів; розвиток транснаціональної вищої освіти. Оперативний менеджмент інновацій в освіті є засобом реалізації стратегічних інновацій і передбачає створення інноваційної інфраструктури ВНЗ та системи забезпечення якості освітньої, наукової та інноваційної діяльності: моніторинг її ефективності; розроблення системи внутрішньої та зовнішньої оцінки діяльності ВНЗ (наприклад, міжнародної акредитації освітніх програм, незалежної інституціональної системи оцінки діяльності ВНЗ).

Водночас упровадження інновацій в освіті потребує інновацій у самому процесі управління університетом. *Управлінські інновації* слід спрямовувати на вдосконалення форм організації навчального процесу та управління ВНЗ: перехід до маркетингової орієнтації навчальних закладів; запровадження проектно-орієнтованої системи управління ВНЗ; використання методології стратегічного, конкурентного менеджменту, менеджменту якості, принципів мережевої взаємодії ВНЗ; формування суб'єктів державно-суспільного управління вищою освітою (спостережних, опікунських рад тощо). Розвиток управлінських інновацій свідчить про реальну автономізацію ВНЗ.

Висновки. Українські університети мають значний потенціал і численні перспективи в галузі інноватики. Однак їх інноваційна діяльність розбалансована, не має потрібного фінансування, а науково-педагогічні кадри не мотивовані до інноваційної освіти. Тим не менш типологізація інновацій університетів указує на можливі напрями і результати їх інноваційної діяльності, є корисною для розробки інноваційної стратегії та вибору портфеля інвестиційних проектів університету.

ЛІТЕРАТУРА

1. Латуха О. А. Комплексная оценка инновационной деятельности вуза: теоретические и методологические аспекты : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / О. А. Латуха. – Новосибирск, 2007. – 23 с.
2. Жукова В. О. Інноваційна модель розвитку вищого навчального закладу як чинник забезпечення високої якості підготовки фахівців [Електронний ресурс] / В. О. Жукова. – Режим доступу : http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/52.pdf. – Заголовок з екрана.
3. Коваленко Е. М. Инновационные образовательные технологии и их внедрение в вузе [Електронний ресурс] / Е. М. Коваленко. – Режим доступу : <http://www.universitys.ru/j/images/stories/nir/10/Kovalenko.pdf>. – Заголовок з екрана.
4. Шабанов А. Г. Образовательная среда инновационного вуза [Електронний ресурс] / А. Г. Шабанов. – Режим доступу : http://www.edit.muh.ru/content/mag/trudy/02_2009/06.pdf. – Заголовок з екрана.

5. Мотышина М. С. Особенности классификаций инновации вузов / М. С. Мотышина, О. Г. Шарипа // Правовое поле современной экономики. – 2012. – № 10. – С. 7–11.
6. Быкадорова А. Идеальный университет: утопия, как она есть [Электронный ресурс] / А. Быкадорова. – Режим доступа : <http://www.relga.ru/Environ/WebObjects/tgu-www.woa/wa/Main?textid=1983&level1=main&level2=articles>. – Заголовок з экрана.
7. Володин Н. Н. Концепция инновационного развития университета : доклад на заседании Ученого совета Российского государственного медицинского университета имени Н. И. Пирогова 02.03.2009 года [Электронный ресурс] / Н. Н. Володин. – Режим доступа : <http://www.rsmu.ru/3820.html>. – Заголовок з экрана.
8. Черемисина Е. Н. Инновационная практика подготовки IT-специалистов в университете «Дубна» [Электронный ресурс] / Е. Н. Черемисина, О. А. Крейдер. – Режим доступа : <http://www.spkurdyumov.narod.ru/Obrazo.htm#Ob951>. – Заголовок з экрана.
9. Мальцева Г. И. Социальное измерение инновационного образования / Г. И. Мальцева, И. Г. Черная // Университетское управление: практика и анализ. – 2010. – № 1. – С. 35–40.
10. Шитов С. Б. Интеллектуальный капитал общества знаний / С. Б. Шитов // Вестник Челябин. гос. ун-та. – 2009. – № 33(171). Философия, Социология. Культурология. – Вып. 14. – С. 54–58.
11. Ващенко В. П. Инновационное образование: обусловленность и сущность [Электронный ресурс] / В. П. Ващенко. – Режим доступа : http://www.riep.ru/works/almanach/0001/almanach0001_219-226.pdf. – Заголовок з экрана.
12. Кобзева Л. В. Предпринимательский университет: как университету встроиться в экономику в новом десятилетии [Электронный ресурс] / Л. В. Кобзева. – Режим доступа : http://www.innclub.info/wp-content/uploads/.../кобзева_56_обр_00_ИТР.doc. – Заголовок з экрана.
13. Ботнева Н. Ю. Образование и его влияние на рост экономики [Электронный ресурс] / Н. Ю. Ботнева, В. Н. Филаткин. – Режим доступа: <http://www.ibl.ru/konf/021210/105.html>. – Заголовок з экрана.
14. Малиновский П. Вызовы глобальной профессиональной революции на рубеже тысячелетий [Электронный ресурс] / П. Малиновский. – Режим доступа : <http://www.rusrev.org/content/review/default.asp?shmode=8&ida=1755&ids=143>. – Заголовок з экрана.

ТИПОЛОГИЗАЦИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ИННОВАЦИЙ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СФЕРЕ

Шевченко Л. С.

Исследовано содержание понятия «инновационная деятельность» и «инновация» применительно к образовательной сфере. Разграничены образовательные инновации (педагогические, научно-методические, образовательно-технологические) и инновации в образовании (научно-технологические, инфраструктурные, экономические, социальные, юридические, управленческие). Охарактеризованы их формы и условия внедрения. Раскрыта сущность инновационного образования.

Ключевые слова: высшее образование, университет, инновационная деятельность, образовательные инновации, инновации в образовании, инновационное образование, управление инновациями в образовании.

TYPOLOGY OF INNOVATIVE ACTIVITY AND INNOVATIONS IN EDUCATION SECTOR

Shevchenko L.S.

The article deals with the concept of "innovative activity of the University". The latter is aimed at updating educational products and services, forms and learning technologies at different stages of the innovation process (from the appearance of an idea or a new technology to its market sales) in education, research and postgraduate professional education that provides the necessary economic and (or) social benefit.

The necessity to distinguish between "educational innovations" and "innovations in education" is well-proven.

Educational innovations include: 1) the pedagogical innovations that involve changing the style of teaching and the organization of the educational process, and 2) scientific and methodical innovations – updating content curricula and teaching materials in accordance with the best domestic and foreign counterparts, introducing innovative courses, and 3) the educational and technological innovations related to the use of new or improved educational technology training. Educational innovations are the essence of innovative education.

Innovations in education are a broader concept than educational innovation. They absorb: 1) scientific and technological innovations as a result of scientific research and development that have the form of intellectual property and transferred for implementation and application in production. The main subject of scientific and technological innovations is entrepreneurial universities, and 2) infrastructural innovations – the creation of innovation-active university departments (centers, institutes, laboratories), which would provide management of innovation

projects, transfer of technologies and intellectual property, forming a network of small high-tech business enterprises, high-tech clusters of the real sector of economy and others, and 3) economic innovations, most of which relate to diversify sources of funding universities, and 4) social innovations aimed at social support for students and university teachers, creating a safe learning environment and extracurricular activities of students, forming of socially responsible university, and 5) legal innovations related of the autonomy of the university, elaboration of proposals for improving education legislation.

Implementation of innovations in university activities should be carried out at the strategic and operational levels. However, it requires innovations in the process of managing the university.

Key words: higher education, university, innovative activity, educational innovations, innovations in education, innovative education, management innovations in education.